

UCHWAŁA NR XVII/103/2025
RADY MIEJSKIEJ W BIAŁYM BORZE
z dnia 26 czerwca 2025 r.

w sprawie **rozpatrzenia petycji**

Na podstawie art. 18 b ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2024 r. poz. 1465 z późn.zm.) i art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870)

Rada Miejska w Białym Borze uchwala, co następuje:

§ 1. Po rozpatrzeniu petycji z dnia 14 kwietnia 2025 r. w sprawie pomników przyrody oraz po zapoznaniu się z opinią Komisji Skarg, Wniosków i Petycji w przedmiotowej sprawie, postanawia się:

- uwzględnić petycję w części dotyczącej aktualizacji prawa miejscowego w przedmiocie funkcjonowania na terenie gminy Biały Bór pomników przyrody, w sposób określony w uzasadnieniu uchwały;
- nie uwzględnić petycji w części utworzenia dokumentu - raportu stanu i zauważonych potrzeb w zakresie ochrony pomników przyrody i corocznego przedstawiania go Radzie Miejskiej w Białym Borze, z przyczyn wskazanych w uzasadnieniu uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Rady Miejskiej w Białym Borze, zobowiązując do przesłania wnoszącemu petycję niniejszej uchwały wraz z uzasadnieniem.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie:

W dniu 14 kwietnia 2025 roku do Rady Miejskiej w Białym Borze (dalej: „Rada Miejska” lub „Rada”) wpłynęła petycja w sprawie uregulowania statusu pomników przyrody na terenie gminy Biały Bór. Petycja zawiera dwa główne żądania: aktualizację prawa miejscowego w zakresie funkcjonowania 3 pomników przyrody zgodnie z danymi Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody (CRFOP) oraz utworzenie corocznego lub raz na dwa lata, raportu dotyczącego stanu i potrzeb ochrony pomników przyrody, który miałby być przedstawiany Radzie Miejskiej. Poniżej przedstawiono szczegółowe uzasadnienie decyzji Rady Miejskiej, uwzględniające analizę petycji, stanowisko Burmistrza Białego Boru oraz opinię Komisji Skarg, Wniosków i Petycji (dalej: „Komisja”).

Podstawa prawna i argumentacja Wnoszącego petycję

Wnoszący petycję wskazał, że konieczność aktualizacji prawa miejscowego wynika z następujących przepisów:

1. **Ustawa o ochronie przyrody z 2004 roku** (Dz. U. z 2020 r. poz. 55, ze zm.), która przyznaje radom gmin i burmistrzom kompetencje do zarządzania pomnikami przyrody na terenie gminy.
2. **Rozporządzenie Ministra Środowiska z 2012 roku** w sprawie Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody (CRFOP), prowadzonego przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska (GDOŚ), które nakłada na rady gmin obowiązek aktualizacji danych dotyczących pomników przyrody.
3. **Art. 21 pkt 4 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r.** o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie (Dz. U. z 2009 r. Nr 92, poz. 753, ze zm.), który przeniósł kompetencje w zakresie zarządzania pomnikami przyrody na rady gmin.
4. **Art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy o samorządzie gminnym** (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, ze zm.), określający zadania własne gminy, w tym ochronę środowiska i przyrody.

Wnoszący podkreślił, że na terenie gminy Biały Bór istnieją 3 pomniki przyrody ustanowione przez organy, które obecnie nie istnieją lub nie posiadają kompetencji do zarządzania tymi formami ochrony przyrody. Ponadto, Wnoszący powołał się na raport Najwyższej Izby Kontroli (NIK) z 2018 roku, który wskazał na uchybienia w dostosowaniu prawa miejscowego do aktualnych przepisów w wielu gminach oraz zalecił podjęcie działań naprawczych.

W zakresie drugiego żądania, Wnoszący argumentował, że coroczne (lub co 2 lata) raportowanie stanu pomników przyrody (w tym stanu zdrowotnego, oznakowania i porządku wokół nich) jest zgodne z zasadami ciągłego nadzoru nad tymi obiektami oraz rekomendacjami NIK, które wskazują na konieczność dokumentowania działań kontrolnych.

Stanowisko Burmistrza Białego Boru

Burmistrz Białego Boru, w odpowiedzi na petycję, przedstawił następujące stanowisko:

1. **Aktualizacja prawa miejscowego:** Burmistrz uznał za zasadne podjęcie uchwały przez Radę Miejską w celu uaktualnienia stanu prawnego pomników przyrody. Wskazane w petycji 3 pomniki przyrody ustanowione przez Wojewodę Koszalińskiego, który nie posiada już kompetencji w tym zakresie. Przepisy wprowadzone po 1 sierpnia 2009 roku (art. 21 pkt 4 ustawy z 2009 r.) przyznają radom gmin kompetencje do zarządzania pomnikami

przyrody, co wymaga dostosowania aktów prawa miejscowego w celu usunięcia niejasności kompetencyjnych.

2. **Coroczny (lub raz na 2 lata) raport o stanie pomników przyrody:** Burmistrz uznał to żądanie za nieuzasadnione ze względu na koszty związane z corocznym angażowaniem ekspertów do oceny stanu zdrowotnego wszystkich pomników przyrody (13 pomników przyrody, obejmujących 29 drzew oraz 2 głązy narzutowe). Wskazał, że wszystkie pomniki zostaną zweryfikowane pod względem oznakowania oraz ich stanu zdrowotnego, a w przypadku braku lub dewastacji tabliczek, zostaną one uzupełnione. Przeglądy oznakowania i otoczenia pomników będą przeprowadzane przez pracownika – insp. ds. rolnictwa i ochrony Środowiska Urzędu Miejskiego przynajmniej raz na 5 lat, jak również doraźnie na wniosek np. Rady. Ponadto niektóre pomniki przyrody wymagają aktualizacji, co również zostanie zweryfikowane i przedłożone Radzie do akceptacji.

Opinia Komisji Skarg, Wniosków i Petycji

Po analizie petycji i stanowiska Burmistrza, Komisja zarekomendowała uwzględnienie petycji jedynie w części dotyczącej aktualizacji prawa miejscowego. Uznała, że pomniki przyrody, jako dziedzictwo przyrodnicze, wymagają szczególnej ochrony, a niejasności w określeniu podmiotu nadzorującego (np. wskazywanie nieistniejących organów lub brak wskazania nadzorcy) uzasadniają podjęcie działań legislacyjnych. Komisja podkreśliła, że doprecyzowanie kompetencji pozwoli uniknąć sporów i zapewni jasność odpowiedzialności za ochronę pomników.

W kwestii corocznego (lub raz na dwa lata) raportowania Komisja uznała, że nie ma racjonalnego uzasadnienia dla takiego obowiązku. Sporządzanie raportów wymagałoby angażowania zewnętrznych ekspertów, co generowałoby znaczne koszty, sprzeczne z zasadą celowości i oszczędności wydatków publicznych (art. 44 ust. 3 pkt 1 lit. a i b ustawy o finansach publicznych). Komisja wskazała, że bieżący nadzór nad pomnikami przyrody, realizowany przez służby Burmistrza, jest wystarczający do zapewnienia ich ochrony, a szczegółowe ekspertyzy mogą być zlecane w razie potrzeby.

Stanowisko Rady Miejskiej

Rada Miejska w pełni popiera opinię Komisji i podejmuje następujące ustalenia:

1. **Aktualizacja prawa miejscowego:** Rada zgadza się, że istnieje potrzeba uporządkowania stanu prawnego pomników przyrody na terenie gminy Białý Bór. Niejasności kompetencyjne, wynikające z przestarzałych zapisów w aktach ustanawiających pomniki przyrody, mogą prowadzić do sporów i utrudniać skuteczną ochronę. W związku z tym Rada wystąpi do Burmistrza Białego Boru o przygotowanie projektów uchwał, które:
 - o Doprecyzują podmiot odpowiedzialny za nadzór nad każdym z 3 pomników przyrody.
 - o Uaktualnią dane dotyczące lokalizacji i typu pomników zgodnie z CRFOP.
 - o Zapewnią zgodność prawa miejscowego z obowiązującymi przepisami, w szczególności z ustawą o ochronie przyrody oraz ustawą z 2009 roku.
2. **Coroczny raport o stanie pomników przyrody:** Rada podziela stanowisko Komisji, że wprowadzenie obowiązku corocznego raportowania byłoby nieproporcjonalnym obciążeniem finansowym dla gminy. Bieżący nadzór, realizowany przez służby Burmistrza, w połączeniu z doraźnymi ekspertyzami w razie potrzeby, w pełni odpowiada wymogom ochrony pomników przyrody. Generowanie dodatkowych kosztów na coroczne raporty, bez wyraźnego nakazu prawnego lub uzasadnienia wynikającego ze stanu faktycznego, byłoby niezgodne z zasadami racjonalnego gospodarowania środkami publicznymi (art. 44 ust. 3 ustawy o finansach publicznych).

Wnioski końcowe

Rada Miejska w Białym Borze, kierując się interesem publicznym oraz obowiązującymi przepisami prawa, postanawia uwzględnić petycję w części dotyczącej aktualizacji prawa miejscowego w zakresie funkcjonowania pomników przyrody. W tym celu podejmie współpracę z Burmistrzem Białego Boru w celu przygotowania i uchwalenia stosownych aktów prawa miejscowego, które zapewnią zgodność z obowiązującymi regulacjami oraz wyeliminują niejasności kompetencyjne.

W części dotyczącej corocznego (lub raz na dwa lata) raportowania o stanie pomników przyrody, Rada uznaje żądanie za nieuzasadnione. System nadzoru, oparty na bieżących przeglądach i doraźnych działaniach, będzie wystarczający i zgodny z zasadami gospodarności. W przypadku stwierdzenia szczególnych potrzeb, takich jak zagrożenia dla stanu zdrowotnego pomników, szczegółowe ekspertyzy będą zlecane w sposób celowy i adekwatny do sytuacji.

Decyzja Rady Miejskiej została podjęta po wnikliwej analizie petycji, stanowiska Burmistrza oraz rekomendacji Komisji, z poszanowaniem zasad ochrony przyrody, interesu publicznego i racjonalnego gospodarowania środkami gminy.

Pouczenie

Zgodnie z art.13 ust.2 ustawy z dnia 11 lipca 2014r. o petycjach, niniejsze rozstrzygnięcie petycji jest ostateczne i nie przysługuje od niego skarga.